

Směrnice ředitele NLK č.2/2023 - Ochrana oznamovatelů

1. Účel směrnice

Od 1.8.2023 nabyt účinnosti zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (dále jen „zákon“), vydaný k recepci směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019. K naplnění povinností stanovených zákonem se vydává tato směrnice, která stanovuje konkrétní podmínky pro podávání oznámení možného protiprávního jednání, ochrany oznamovatelů v Národní lékařské knihovně (dále jen organizace) a upravuje celkový rámec řešení, podávání, přijímání, posouzení, řešení a evidence oznámení.

2. Smysl ochrany

Smyslem ochrany oznamovatelů je učinit taková bezpečnostní opatření, která v nejvyšší možné míře zajistí jejich ochranu, včetně ochrany identity a ochrany proti odvetným opatřením ze strany zaměstnavatele (např. rozvázání nebo neprodloužení pracovního poměru, převedení na jinou práci, snížení mzdy, ukončení dodavatelské smlouvy apod.).

3. Definice základních pojmů

Povinná osoba: Národní lékařská knihovna, organizační složka státu, je jako organizace zaměstnávající více než 50 zaměstnanců (včetně dohod o provedení práce a pracovní činnosti) v rámci aplikace zákona povinným subjektem.

Oznamovatel: Oznamovatelem ve smyslu zákona je fyzická osoba, která se v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností dozvěděla o protiprávním jednání, které porušuje právní předpis spadající do jedné z oblastí vymezených zákonem.

Oblasti, kterých se musí oznamované protiprávní jednání týkat:

- a) Zadávání veřejných zakázek
- b) Finanční služby, produkty a trhu a předcházení praní peněz a financování terorismu
- c) Bezpečnost a soulad výrobků s předpisy
- d) Bezpečnost dopravy
- e) Ochrana životního prostředí
- f) Radiační ochrana a jaderná bezpečnost
- g) Bezpečnost potravin a krmiv, zdraví a dobré životní podmínky zvířat
- h) Veřejné zdraví
- i) Ochrana spotřebitele
- j) Ochrana soukromí a osobních údajů a bezpečnost sítí a informačních systémů

Oznámení: Je oznámení fyzické osoby obsahující informace o možném protiprávním jednání, které má znaky trestného činu nebo přestupku nebo porušuje právní předpis nebo předpis Evropské unie v oblasti upravené právním předpisem nebo předpisem Evropské unie.

Odvětné opatření: Je jednání v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností oznamovatele, které bylo vyvoláno oznámením a které oznamovateli nebo dalším relevantním osobám může způsobit újmu.

Vnitřní organizační systém NLK: Představuje souhrn postupů a nástrojů, sloužících k přijímání oznámení, nakládání s ním, ochraně totožnosti oznamovatele a dalších osob, ochraně informací uvedených v oznámení a komunikaci s oznamovatelem v souladu se zákonem.

4. Podání a příjem oznámení

Oznámení lze podat prostřednictvím vnitřního organizačního systému NLK příslušné osobě nebo může využít Ministerstva spravedlnosti ČR. Oznámení obsahuje zejména údaje o jménu, příjmení, datu narození a kontaktu na oznamovatele, příp. další údaje o totožnosti oznamovatele.

Oznámení je v NLK možné podat příslušné osobě následovně:

a) Elektronicky na emailovou adresu: oznamovatel@nlk.cz

Jedná se o speciálně zřízený e-mail, který je oddělen od ostatní pracovní komunikace v NLK a je zabezpečen samostatnými přihlašovacími údaji, které jsou známy pouze příslušné osobě.

b) Telefonicky na telefonní číslo: 296 335 940

c) Listinným oznámením (obálku zřetelně označit: „NEOTVÍRAT“) zaslaným k rukám Mgr. Ondřeje Horskáka, Národní lékařská knihovna, Sokolská 1791/54, 121 32 Praha 2.

d) Osobně - sjednáním schůzky emailem nebo telefonicky.

Oznamovatel bude následně příslušnou osobou vyrozuměn o přijetí oznámení do 7 dnů ode dne doručení oznámení. Přístup k podaným oznámením má pouze osoba příslušná přijetím oznámení, která o nich zachovává mlčenlivost.

5. Posouzení oznámení

Příslušná osoba oznámení posoudí, zejména zda je v souladu se zákonem, a také ve vztahu k jeho důvodnosti a pravdivosti. Všichni zaměstnanci NLK povinni poskytnout příslušné osobě součinnost, a to ve lhůtě stanovené příslušnou osobou. Příslušná osoba je oprávněna požadovat písemnosti nebo jiné věci potřebné pro posouzení a požadovat vysvětlení.

Příslušná osoba provede posouzení oznámení, zejména:

a) Zda se jedná o oznámení podle zákona (tzn. spadá oznamované jednání pod oblasti vymezené zákonem).

b) Je dodržen pracovní kontext.

c) O jaký druh protiprávního jednání se jedná (přestupek – trestný čin – jiné protiprávní jednání).

d) Zda postačuje oznamované jednání vyřešit interně či nikoliv.

Příslušná osoba je povinna oznamovatele vyrozumět o tom, že nejde o oznámení ve smyslu zákona, pokud dojde k takovému závěru. Příslušná osoba povinnému subjektu doporučí, pokud je to možné, přijetí nápravných opatření a to tak, aby z doporučení nebylo zřejmé, kdo je oznamovatelem a nedošlo k prozrazení ani jiných důvěrných informací obsažených v oznámení.

6. Ochrana oznamovatele

Oznamovatelé mají nárok na ochranu podle zákona, pokud měli oprávněné důvody se domnívat, že oznámení informace o porušení byly v době oznámení pravdivé (oznamovatel nesmí učinit oznámení vědomě nepravdivé), a že tyto informace spadaly do oblasti působnosti zákona podali oznámení v souladu se zákonem prostřednictvím vnitřního organizačního systému NLK, případně oznámení podali přímo jinému příslušnému orgánu veřejné moci.

Ochrana před odvetnými opatřeními se nevztahuje na osobu, která učinila vědomě nepravdivé oznámení. Oznamovatel by měl jednat ve veřejném zájmu a v dobré víře, že jím podávané oznámení se opírá o věrohodná fakta a skutečnosti. Oznámení musí být určité a srozumitelné, musí z něj být zřejmé, proti které osobě směřuje a jakého jednání se týká, aby jej bylo možné řádně prošetřit.

Oznamovatel má právo na utajení své totožnosti a třetích osob a na ochranu informací uvedených v oznámení. Totožnost oznamovatele není možné sdělit bez jeho výslovného souhlasu třetí osobě, s výjimkou zákonem stanovených výjimek (např. případ dožadání ze strany orgánů činných v trestním řízení podle trestního řádu).

Hlavním ochranným opatřením je zákaz odvetného opatření vůči oznamovateli. Odvetným opatřením se rozumí jakékoli přímé či nepřímé jednání a opomenutí, k němuž dochází v pracovním kontextu, které je vyvolané interním či externím oznámením nebo uveřejněním a které oznamující osobě působí nebo může způsobit neoprávněnou újmu.

7. Odpovědnosti a pravomoci

Vedení NLK odpovídá za vytvoření a zajištění vnitřního organizačního systému NLK a za určení příslušné osoby k výkonu činnosti. Jméno příslušné osoby, která je příslušná k přijetí oznámení, vedení agendy, evidence a prošetření oznámení zveřejní vedení NLK na webu NLK.

Oznamovatel odpovídá za to, že nepodává vědomě nepravdivé oznámení.

Příslušná osoba odpovídá za plnění povinností stanovených zákonem, související s výkonem její činnosti, zejména za zachovávání bezpečnosti získaných informací a zachovávání zákonem stanovené mlčenlivosti.

Povinný subjekt ani nikdo jiný nesmí zasahovat do řádného výkonu činnosti příslušné osoby a nesmí ohrožovat ani její nestrannost.